

การดำเนินธุรกิจร้านมะพร้าวเผาริมถนน อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร
Burnt Coconut Business, Banpreaw District, Samut Sakhon province, Thailand.

พิทักษ์ ศิริวงษ์¹ ปิยะนุช ประสงค์คนธ์² พงศธร ลิ้มปนเวทย์สกุล³ ศตวรรษ สดุดีดวงวิ⁴

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศ จ.เพชรบุรี
²นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตเพชรบุรี จ.เพชรบุรี

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องการค้ามะพร้าวเผาริมถนน อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร เป็นการศึกษาวิจัยโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการค้ามะพร้าวเผา ปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจมะพร้าวเผา โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตและการสัมภาษณ์ระดับลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ เจ้าของธุรกิจมะพร้าวเผา และลูกค้า จำนวน 35 คน ผลการศึกษาพบว่า ร้านขายมะพร้าวเผาริมถนนมีลักษณะการตั้งร้านร้านเป็นเพิงเล็กๆ ริมถนน มีทั้งร้านที่เป็นของตนเอง และเช่าผู้อื่น การตกแต่งร้านไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้มะพร้าวในท้องถิ่น แล้วยังรับซื้อมะพร้าวมาจากแหล่งอื่น ผู้ประกอบอาชีพมะพร้าวเผาไม่คิดกำไรมากเกินไป มีการใช้การส่งเสริมการขายเพื่อเป็นการดึงดูดและกระตุ้นการตัดสินใจซื้อของลูกค้า เน้นความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างร้านมะพร้าวเผา และพบว่าปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินธุรกิจมะพร้าวเผา คือ มลพิษที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ การที่มีร้านค้าแข่งขันจำนวนมาก

คำสำคัญ: ธุรกิจขนาดย่อม ร้านมะพร้าวเผา

Abstract

This research focus on burnt coconut business on the roadside in Banpreaw District, Samut Sakhon province, Thailand. Problems and obstacle of burnt coconut's business operation. This research is qualitative research. In-depth interview with the owners of business and customers 35 person. As a result store of burnt coconut businesses are little shed store, have stores of themselves and rent others. Decorations of stores are similar. Without using coconut in the local they buy coconut from another local. All sellers don't want overmuch profit. They used sale promotion for attract and stimulate customers to buy. They give social network with good relation with another store. Problems and obstacle of burnt coconut business operation are air pollution of traffic and they have many competitors.

Keyword: Small business, Burnt coconut

บทนำ

เศรษฐกิจชุมชนในกระแสนโยบายของเศรษฐกิจไทย ประกอบด้วย 2 ระบบ คือระบบเศรษฐกิจชุมชนและระบบเศรษฐกิจทุนการค้าของระบบเศรษฐกิจทุน ลักษณะสำคัญของระบบเศรษฐกิจชุมชนคือครอบครัวและชุมชนเป็นหน่วยการผลิต เป้าหมายของการผลิตคือการดำรงอยู่การรักษาค่าให้รอดอยู่ของครอบครัวและชุมชน ให้สามารถเลี้ยงครอบครัวและตัวเองได้ การผลิตจึงมีลักษณะเพื่อบริโภคในครัวเรือน ผลิตเพื่อขายก็ได้ แต่ก็เพื่อให้ได้เงินมาเพื่อซื้อสินค้าให้ครอบครัวดำรงชีวิตอยู่ได้ และเลี้ยงดูบุตรได้มากกว่าที่จะคิดขยายการผลิตให้ใหญ่โต ให้มีกำไรสูงสุด ให้รวย ครัวเรือนมีลักษณะเป็นผู้ผลิตเล็กอิสระ ขายสินค้าไม่ใช่แรงงาน วิธีการผลิตหลักคือ ผู้ผลิตเล็กอิสระใช้แรงงานของสมาชิกของครอบครัว เพราะเป็นสิ่งที่ครอบครัวมีอยู่แล้วโดยธรรมชาติ โดยเฉพาะใช้แรงงานครอบครัวนับเป็นที่ดินเพื่อให้เกิดเป็นผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเลี้ยงครอบครัวให้อยุ่รอด เติบโตก้าวหน้า แต่ต่อมาเมื่อจำนวนคนในพื้นที่เพิ่มขึ้น ก็ผันใช้แรงงานของครอบครัว ปลูกพืชที่ใช้ที่ดินน้อยแต่แรงงานเข้มข้น เช่น ผักและผลไม้ หรือเลี้ยงสัตว์ เช่นวัวและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ หรือทำกิจกรรมการค้าขายและ (พรพิชญ์ ทัพเปลี่ยน, 2546)

การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาทโดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบและคุณธรรมประกอบการวางแผนการตัดสินใจและการกระทำ

การพัฒนาเกษตรกรรมของไทยสามแนวพระราชดำริ ก็คือวิธีการเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรด้วยการเสริมอาชีพเสริมรายได้ให้แก่เกษตรกรอย่างทั่วถึง โดยให้เกษตรกรแต่ละครอบครัวมีรายได้เพิ่มขึ้น แม้จะเป็นรายได้ไม่มากแต่ก็ยังดีกว่าที่เกษตรกรจะไม่มีรายได้เสริมเลย เพราะรายได้ของเกษตรกรที่ยากจนอาศัยรายได้จากการทำไร่ทำนาอย่างเดียว เดือนหนึ่งอาจจะมีรายได้ไม่ถึง 3,000 บาท วิธีทำให้เกษตรกรที่ยากจนมีฐานะดีขึ้นนั้นมีความจำเป็นต้องนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการเพิ่มผลผลิตและเพิ่มคุณภาพของสินค้าเกษตร ซึ่งการเพิ่มผลผลิตและเพิ่มคุณภาพของสินค้าเกษตรนั้นไม่ใช่เรื่องที่ทำได้อย่างง่าย ๆ หลายคนที่ยังไม่เข้าใจคิดว่ากรทำการเกษตรให้ได้ผลผลิตสูงเป็นเรื่องง่าย ทั้งที่ความจริงแล้วเป็นเรื่องที่ยากกว่าทำอุตสาหกรรมเสียอีก เพราะในการประกอบอาชีพการเกษตรต้องอาศัยสภาพดินฟ้าอากาศ เป็นอาชีพที่ต้องขึ้นอยู่กับฤดูกาล หากฤดูกาลไม่เป็นไปตามธรรมชาติก็จะกระทบต่อการผลิต เวลาในการผลิตก็จำกัดเนื่องจากสินค้าเกษตรเป็นสินค้าที่นำเสียได้ง่าย ในขณะที่ราคาก็ขึ้นลงไม่คงที่

ในอดีตท้องที่อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร มีสภาพเป็นป่าหิบบ มีสัตว์ป่าและต้นไม้ขนาดใหญ่ ต่อมาเมื่อประชาชนจากชุมชนใกล้เคียงจากจังหวัดนครปฐม และที่อื่น ๆ เข้ามาล่าสัตว์และหาของป่ากันมากขึ้น ได้ทำสัญลักษณ์หรือเรียกว่า เผ้า เพื่อป้องกันกรหลงป่า เช่น ใช้ไม้เป็นเสานผูกผ้าไว้ที่ปลายไม้ เรียกว่า เผ้าธง จนกระทั่งมีการอพยพมาตั้งถิ่นฐานเป็นชุมชนจึงเรียกว่า หมู่บ้านแพ้ว ต่อมาได้รวมพื้นที่บางตำบลของอำเภอบางต่าง ใน จังหวัดสมุทรสาครและ อำเภอสทิงพระ จังหวัดนครศรีธรรมราช ยกฐานะเป็น อำเภอบ้านแพ้ว เมื่อปี 2468 วิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของคนอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาครโดยส่วนมากจะประกอบอาชีพ ทำนาข้าว ทำสวนผลไม้ ทำสวนกล้วยไม้ ทำสวนพืชผักนาชนิด และเลี้ยงปลาช่อนและปลาสลิด เลี้ยงกุ้ง ผลิตผลทางการเกษตรที่สำคัญของอำเภอ ได้แก่ มะพร้าวน้ำหอม มะนาว องุ่น มังกร ชมพู แก้วมังกร เป็นต้น ชาวสวนจะปลูกผลไม้เอาไว้ขายให้กับพ่อค้าคนกลางเพื่อที่จะนำไปขายเข้าสู่ตลาด และมีการรับจ้างวานคัดแยกผลไม้เพื่อที่จะขายสินค้าทางการเกษตรโดยสินค้าที่นำมาขายจะเป็นผลไม้ต่างๆให้กับผู้ที่สัญจรผ่านไปมาที่

ถนน และต่อมาได้มีการนำมะพร้าวน้ำหอมมาเผาเพื่อให้ได้รสชาติและกลิ่นหอมที่ดีขึ้นทำให้มะพร้าวเผามีลูกค้ามาซื้อ มากขึ้น เมื่อแรกเริ่มนั้นมีการขายมะพร้าวเผาเพียงไม่กี่ร้านซึ่งการที่นำมะพร้าวมาเผาทำให้มะพร้าว น้ำหอมขายดีมาก ปัจจุบันในอำเภอบ้านแพ้วนั้นจะมีถนนที่มีร้านขายมะพร้าวเผาริมถนนตั้งร้านอยู่สองข้างทาง ตลอดแนวมากกว่า 100 ร้านค้า จึงทำให้ถนนสายนี้ได้ชื่อว่า "ถนนสายมะพร้าว" การขายมะพร้าวเผาริมถนนนี้ เป็นเศรษฐกิจชุมชนของชาวอำเภอบ้านแพ้วจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งการดำเนินธุรกิจร้านขายมะพร้าวเผาริมถนน เป็นการค้าเงินธุรกิจแบบพึ่งพาตนเองตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

จากการศึกษาเบื้องต้นพบว่า ถนนสายมะพร้าวได้ตั้งอยู่ในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร เป็น สถานที่ที่มีผู้ประกอบการอาชีพขายมะพร้าวริมถนนอยู่หลายร้าน รวมทั้งมีการจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์จาก มะพร้าว ผู้ประกอบอาชีพนี้สามารถดำรงอยู่และประสบความสำเร็จทั้งที่มีคู่แข่งเป็นจำนวนมาก ผู้วิจัยมีความ สนใจในการศึกษาถึงการดำเนินธุรกิจ ปัญหาและอุปสรรคของผู้ประกอบการกลุ่มนี้เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่ สนใจจะประกอบอาชีพนี้และเป็นการเสริมสร้างอาชีพให้แก่บุคคลในท้องถิ่น และเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา ธุรกิจมะพร้าวเผา ให้ได้มาตรฐาน รวมทั้งวางแนวทางในการพัฒนาการประกอบอาชีพและการส่งเสริมเศรษฐกิจ ในระดับชุมชนให้มีความยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาลักษณะของผู้ประกอบการร้านขายมะพร้าวเผาริมถนน อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัด สมุทรสาคร
2. เพื่อศึกษารูปแบบของการดำเนินธุรกิจร้านขายมะพร้าวเผาริมถนน อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัด สมุทรสาคร
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจของร้านมะพร้าวเผาริมถนน อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาเรื่องการค้าเงินธุรกิจร้านขายมะพร้าวเผาริมถนน อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร นั้น ผู้วิจัยใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และแนวคิดธุรกิจชุมชน เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง มีความหมายอย่างเดียวกัน หรือเหมือนกับเศรษฐกิจสมดุล เศรษฐกิจ บูรณาการ เศรษฐกิจศีลธรรม เศรษฐกิจพื้นฐานและเศรษฐกิจชุมชน โดยในส่วนของเศรษฐกิจ พื้นฐานนั้น หมายถึง เศรษฐกิจที่คำนึงถึงภาระที่บ่ารุงพื้นฐานของตัวให้เข้มแข็งทั้งทางสังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และ เศรษฐกิจพื้นฐานของสังคมคือเศรษฐกิจชุมชน เพราะฉะนั้นเศรษฐกิจ พื้นฐานกับเศรษฐกิจชุมชนคืออย่าง เดียวกัน หัวใจของเศรษฐกิจพื้นฐาน หรือเศรษฐกิจชุมชนอยู่ที่การรวมตัวของชาวบ้านในการทำอาชีพต่าง ๆ เช่น เกษตรกรรม การแปรรูปอาหาร งานหัตถกรรมธุรกิจชุมชน ศูนย์การแพทย์แผนไทย กองทุนทางวัฒนธรรม ทุน ทางสิ่งแวดล้อม ทุนทางเศรษฐกิจ (ประเวศ วะสี, 2541)

เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง พอเพียงสำหรับทุกคน มีธรรมชาติพอเพียง มีความรักพอเพียงมี ปัญญาพอเพียง เกิดความสมดุล เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เศรษฐกิจชุมชน เศรษฐกิจสมดุล หรือเศรษฐกิจพื้นฐาน ไม่มองเรื่องเศรษฐกิจแบบแยกส่วน แต่เป็นเศรษฐกิจที่อุปบนความเข้มแข็งของชุมชนเป็นเครื่องมือพัฒนา

เศรษฐกิจเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม อย่างเป็นบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียง อันจัดเป็นเศรษฐกิจ พื้นฐานนั้น มีลักษณะสำคัญ 5 ประการ คือ

1. เป็นเศรษฐกิจสำหรับคนทั้งมวล ไม่ใช่เศรษฐกิจที่สร้างความร่ำรวยให้คนส่วนน้อย แต่ทั้ง คนส่วนใหญ่ยากจน ซึ่งก่อให้เกิดช่องว่างทางเศรษฐกิจ นำไปสู่ปัญหาทางสังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม อัน นำไปสู่ความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจสำหรับคนทั้งมวล เป็นการสร้างทุนทางสังคม และเป็นการสร้างทุนทางสังคม และเป็นพื้นฐานของการพัฒนาทุกชนิด
2. มีพื้นฐานอยู่ที่ความเข้มแข็งของชุมชนเพราะชุมชนเป็นพื้นฐานของสังคม
3. มีความเป็นบูรณาการ คือ ไม่ใช่เป็นเรื่องเศรษฐกิจใด ๆ แต่เชื่อมโยงกับสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม พร้อมกันไป
4. อยู่บนพื้นฐานความเข้มแข็งของตนเอง เช่น การเกษตร หัตถกรรมไทย อุตสาหกรรม การเกษตร สมุนไพร อาหารไทย การท่องเที่ยว ซึ่งล้วนอยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมไทยเป็นจุดแข็ง ของคนไทยที่คนชาติอื่นไม่มี
5. มีการจัดการและนวัตกรรมต่าง ๆ เพื่อเติมความก้าวหน้าให้แก่เรื่องพื้นฐาน ทำให้มีผลวัด อย่างไม่หยุดนิ่ง (ประเวศ วะสี, 2541)

สรุป ค้นคว้าได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงในแง่มุมต่าง ๆ เอาไว้ว่าเศรษฐกิจ พอเพียง หมายถึง ความสามารถของชุมชน เมือง รัฐ ประเทศ หรือภูมิภาคในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิด เพื่อเลี้ยงสังคมนั้น ๆ ได้โดยไม่ต้องพึ่งปัจจัยต่าง ๆ ที่ตนไม่ได้เป็นเจ้าของ เศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลนั้น คือความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างไม่เดือดร้อนมีความเป็นอยู่อย่างประมาณตนตามฐานะ ตามอัตภาพ และที่สำคัญคือ ไม่หลงใหลไปตามกระแสของวัตถุนิยม มีอิสรภาพ เสรีภาพ ไม่มีหนี้สินการอยู่กินสิ่งใด โดย สรุปคือหันกลับมายึดเส้นทางสายกลางในการดำรงชีวิต เศรษฐกิจพอเพียง คือการวางรากฐานอันมั่นคงและ ยั่งยืนของชีวิต (สรุป ค้นคว้าได้, 2544)

2. แนวคิดธุรกิจชุมชน

ณรงค์ เพชรประเสริฐ (2542 : 89) กล่าวถึงธุรกิจชุมชนในความหมายทาง เศรษฐศาสตร์ และ การค้าว่าหมายถึง กิจกรรมทางเศรษฐกิจของชุมชน ที่ต้องการได้กำไร

ปารีชาติ วลัยเสถียร (2540 : 96) ได้ให้ความหมายของธุรกิจชุมชนคือ กิจกรรมที่ บุคคลหรือองค์กรในชุมชนมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกิจกรรม และ หรือ ช่วยดำเนินงานบางส่วน หรือ ทั้งหมด โดยประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ มีการเรียนรู้ และจัดการร่วมกัน เพื่อ ดำเนินการในกิจกรรมการผลิต การแปรรูป การค้า และการบริการที่มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ได้ ตลอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของชุมชน อันจะนำไปสู่ชีวิต ความเป็นอยู่ที่ดี และการพัฒนาที่ยั่งยืน

วิธีการศึกษา

ขอบเขตของการศึกษา

ผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษา คือ เจ้าของร้านมะพร้าวเผาจำนวน 20 คน ลูกค้าที่มาซื้อมะพร้าวเผา จำนวน 15 คน

พื้นที่ศึกษาคือ ร้านมะพร้าวเผาริมถนน อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

ขั้นตอนการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งข้อมูลออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการดำเนินธุรกิจ เพื่อทบทวนและค้นคว้าว่ามีผู้ศึกษาในรูปแบบการดำเนินธุรกิจประเด็นนี้ไว้บ้าง เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดของการศึกษา และสร้างแนวคำถามในการวิจัย

2. การเก็บข้อมูลภาคสนาม ผู้ศึกษาได้ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของร้านขายมะพร้าวริมถนนอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาครว่ามีลักษณะอย่างไรเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาและเก็บข้อมูลในขั้นต่อไปดังนี้คือ การสัมภาษณ์ระดับลึกเพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นได้อย่างเปิดเผย และผู้ทำวิจัยตั้งคำถามที่มีลักษณะชี้แนะและมีแนวคำถามที่นำไปสู่คำตอบล่วงหน้าได้โดยสัมภาษณ์ตามแนวคำถามเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการ

การสังเกต ผู้ศึกษาทำการศึกษาโดยใช้วิธีการสภาพทั่วไปของร้านทำเลที่ตั้งของร้าน ลักษณะของสินค้าที่มีการวางจำหน่าย สภาพแวดล้อมของคนในร้าน และ ลูกค้าที่เข้ามาซื้อสินค้า

การจดบันทึก ระหว่างการสนทนาผู้ศึกษามีการจดบันทึกเก็บข้อมูล คำตอบ ความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์และการสังเกตโดยละเอียด โดยมีเครื่องมือการเก็บข้อมูลที่จำเป็น เช่น ดินสอ ปากกา สมุดโน้ต เครื่องบันทึกเสียง กล้องถ่ายรูป เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วนโดยจะนำข้อมูลที่ได้มาทำการศึกษาต่อไป

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลหลายทาง (Triangulation) เพื่อตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยตรวจสอบจากแหล่งบุคคลผู้ให้ข้อมูลหลักจากหลายแหล่งรวมทั้งจากการทบทวนวรรณกรรมนำมาเปรียบเทียบกันเป็นหลักผู้วิจัยได้นำเทปการสัมภาษณ์มาถอดการสนทนา จัดเรียงเรียงข้อมูลนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามแนวทางของการพรรณานววิเคราะห์ โดยมีผลการศึกษาดังนี้

ผลการศึกษา

การวิจัยนี้เพื่อเป็นการศึกษาการดำเนินธุรกิจร้านมะพร้าวเผา ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ และการดำเนินธุรกิจร้านมะพร้าวเผาริมทางที่ประสบความสำเร็จ ในเขตพื้นที่อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ข้อมูลประกอบด้วย ความเห็นมาของการดำเนินธุรกิจขายมะพร้าวริมถนน ลักษณะของผู้ประกอบอาชีพขายมะพร้าวเผา การดำเนินธุรกิจ และด้านปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ ตามลำดับ ดังนี้

1. ความเป็นมาของการดำเนินธุรกิจขายมะพร้าวริมถนน

เดิมชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ประกอบอาชีพเกษตร ทำสวนผลไม้ ได้ประสบปัญหาพ่อค้าคนกลางกดราคาสินค้า ทำให้มีกำไรจากการขายผลผลิตทางการเกษตรน้อย ชาวบ้านจึงเปลี่ยนวิธีการขายจากการส่งให้พ่อค้า หันมาตั้งเพิงบนพื้นที่ริมถนน อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร เพื่อขาย

สินค้าให้กับผู้บริโภคโดยตรง ส่งผลให้ได้กำไรดีกว่าการขายให้พ่อค้าคนกลาง ส่วนมากเป็นผลผลิต และผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับมะพร้าว เช่น มะพร้าวแก้ว น้ำตาลปื้มมะพร้าว แต่สินค้าชิ้นที่ซื้อคือ มะพร้าวเผา จึงได้รับความนิยมน้อยมาก การทำอาชีพมะพร้าวเผา เริ่มขึ้นในช่วงปีพุทธศักราช 2534 ในช่วงแรกมีผู้ประกอบการเพียงไม่กี่ร้าน ต่อมาไม่นานจึงเป็นที่นิยมของผู้ซื้อในบริเวณนั้นมากขึ้น ทำให้ธุรกิจดังกล่าวมีผู้สนใจและเปิดร้านมากขึ้นในพื้นที่ริมถนนทั้งสองฝั่ง เมื่อมีผู้ประกอบการอาชีพขายมะพร้าวเผาริมถนนมากขึ้น ถนนสายนี้จึงกลายเป็นที่รู้จักของผู้ที่สัญจรในละแวกนั้น และเรียกถนนสายนี้ว่า ถนนสายมะพร้าว

2. ลักษณะของผู้ประกอบอาชีพขายมะพร้าวเผา

ผู้ประกอบการอาชีพส่วนมากเป็นชาวบ้านในพื้นที่อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร กลุ่มคนเหล่านี้เคยทำงานรับจ้างในโรงงาน หรือเคยทำสวนมาก่อน ในการดำเนินธุรกิจนี้เป็นรูปแบบการบริหารงานแบบครอบครัว ใช้แรงงานของสมาชิกในครอบครัวเป็นหลัก เพื่อเป็นการลดต้นทุนในด้านค่าใช้จ่าย เนื่องจาก การประกอบอาชีพนี้เป็นเพียงผู้ประกอบการรายย่อยเท่านั้น

ลักษณะของร้านเป็นเพิง ทำด้วยไม้ โดยผู้ประกอบการได้สร้างห้องขนาดเล็กไว้สำหรับเป็นที่พักอาศัยชั่วคราว โดยใช้พื้นที่ส่วนหนึ่งเป็นร้านค้า เน้นวิศุจจากธรรมชาติ ไม่มีการตกแต่งภายใน ลักษณะของร้านแต่ละร้านไม่แตกต่างกัน มีชั้นวางแสดงสินค้าสินค้า ผู้ประกอบการใช้ป้ายกระดาษแข็งเขียนบอกราคาสินค้าแต่ละอย่าง ส่วนลักษณะของเดาเดานี้มีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่ว่าแต่ละร้านมีพื้นที่ที่มากน้อยเพียงใด บางร้านก่อด้วยปูนแล้วสร้างปล่องควันขึ้นไปสูง ๆ บางร้านใช้ถังน้ำมันขนาด 500 ลิตรผ่าครึ่งทำเป็นเตาเผามะพร้าว บางร้านใช้วิธีการเผาที่ร้านบนพื้นดิน ขึ้นอยู่กับต้นทุน และความชำนาญของแต่ละร้าน

3. การดำเนินธุรกิจมะพร้าวเผา แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

3.1 ด้านการผลิต

มะพร้าวที่ใช้ในการทำมะพร้าวเผา นั้น บางร้านนำมาจากสวนมะพร้าวของตนเอง และสั่งซื้อจากแหล่งอื่นมาจำหน่ายบ้าง ในขณะที่บางร้านสั่งซื้อมะพร้าวจากแหล่งอื่นมาจำหน่ายทั้งหมด โดยสั่งซื้อมาจากอำเภอบ้านแพ้ว อำเภออัมพวา อำเภอกะทู้แม่บง และจังหวัดใกล้เคียง เช่น จังหวัดสุพรรณบุรี ขึ้นอยู่กับว่าแต่ละที่มีมะพร้าวตามที่มีผู้ประกอบการมะพร้าวเผาต้องการมากน้อยเพียงใด จำนวนมะพร้าวที่แต่ละร้านสั่งซื้อมีจำนวนไม่เท่ากัน การสั่งซื้อปริมาณมาก ๆ เช่น 1,800 ลูกต่อครั้ง และ ใช้เวลาขายประมาณ 3 วัน

วิธีการเลือกมะพร้าวที่จะนำมาเผา ต้องเลือกมะพร้าวที่มีเนื้อสองชั้น โดยสังเกตจากการเคาะลูกมะพร้าวหรือดูที่สีของมะพร้าว เวลาที่ใช้ในการเผาประมาณ 1-2 ชั่วโมง เมื่อมะพร้าวสุกจะมีสีดำทั้งลูก ถ้าเผาได้พอดีเนื้อมะพร้าวจะมีรสชาติอร่อยและนำรับประทาน มะพร้าวเผาหลังจากเผาแล้วจะเก็บไว้ได้ประมาณ 2-3 วัน แต่ถ้ารักษาอุณหภูมิไว้จะเก็บไว้รับประทานได้นานถึง 5 วัน

นอกจากมะพร้าวเผาแล้ว ร้านต่างๆ บนถนนสายอำเภอบ้านแพ้ว ยังมีการนำมะพร้าวมาแปรรูปในรูปแบบต่างๆ อีกด้วย เช่น มะพร้าวแก้ว ทุ้มมะพร้าว น้ำตาลปื้มมะพร้าว และยังมีสินค้าอื่น ๆ เช่น น้ำตาลโตนด น้ำตาลสด เป็นต้น

3.2 ด้านการตลาด

จากการศึกษาพบว่าลูกค้าของร้านมะพร้าวเผามี 2 ประเภท คือ ลูกค้าชาวและลูกค้าชาวประจํา ลูกค้าชาวประจําเป็นกลุ่มลูกค้าที่ไม่สามารถตลาดทางพฤติกรรมกรซื้อได้ ส่วนลูกค้าชาวประจําเป็นกลุ่มที่มีการซื้อเป็นประจำเนื่องจากมีความเชื่อมั่นในร้านค้าที่เคยซื้อสินค้าไป ลูกค้าบางคนเมื่อซื้อสินค้าแล้วพบว่าไม่มีคุณภาพในครั้งแรก จะเกิดความไม่เชื่อมั่นในสินค้าของร้านนั้น การรับรู้ของลูกค้าส่วนใหญ่เกิดจากการสื่อสารแบบปากต่อปาก (Word of Mouth) เนื่องจากการประกอบอาชีพนี้เป็นเพียงการผลิตขนาดเล็กเท่านั้น จึงไม่ต้องมีการส่งเสริมการขายและโฆษณาใดๆ แต่การสื่อสารแบบปากต่อปากนี้ เป็นการสื่อสารที่ไม่มีการลงทุน และเป็นการสื่อสารที่แพร่กระจายได้อย่างรวดเร็ว เช่น กรณีเมื่อมีลูกค้าประทับใจสินค้าของร้านใดร้านหนึ่ง จะเกิดการบอกต่อ และแนะนำครอบครัวข้างของตนให้ซื้อสินค้านั้น แม้ว่าทุกร้านจะขายสินค้าประเภทเดียวกันก็ตาม

ในบางครั้งทางร้านมะพร้าวเผานำเสนอการส่งเสริมการขาย 2 แบบ คือ ซ้อมะพร้าวเผา 10 ลูก ทางร้านจะลดลูกละหนึ่งบาท หรือ ซ้อมะพร้าวเผา 10 ลูก แถม 1 ลูก เพื่อเป็นการกระตุ้นการซื้อของลูกค้ามะพร้าวในจำนวนที่มากขึ้น

3.3 ด้านการเงิน

ราคาของมะพร้าวเผาที่ขายมีราคาไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับฤดูกาลของมะพร้าว มะพร้าวเป็นพืชที่เก็บผลผลิตได้ตลอดปี จำนวนมะพร้าวขึ้นอยู่กับปริมาณน้ำฝน ในฤดูมะพร้าว ราคาจำหน่ายลูกละ 5-8 บาท แต่ถ้าเป็นนอกฤดูจะมีราคาแพงขึ้น ราคาประมาณ 12-15 บาท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับต้นทุนที่ผู้ขายซึ่งซื้อมะพร้าวมาจากแหล่งอื่นด้วย จึงทำให้มะพร้าวเผามีราคาไม่คงที่ ผลกำไรของแต่ละร้านในการประกอบอาชีพนี้อยู่ระหว่าง 10,000-15,000 บาท ต่อเดือน สินค้าต่าง ๆ ในร้านขายดีในช่วงบ่าย เนื่องจากเป็นเวลาเลิกงานของลูกค้า และเป็นช่วงเวลาที่มีผู้เดินทางกลับเข้ากรุงเทพมหานคร

ผู้ประกอบการบางร้านเป็นเจ้าของพื้นที่เอง บางร้านเช่าพื้นที่ของผู้อื่น ราคาเช่า ฝั่งเช้าเช้าและขาออกจากกรุงเทพมหานคร ร้านค้าที่อยู่ต้นถนนราคาเช่า 10,000 บาทต่อเดือน และลดสิ้นตามลำดับจนถึง 800 บาท ต่อเดือน เนื่องจากลูกค้าที่สัญจรไปมาของแต่ละฝั่งจะเห็นร้านค้าร้านแรกๆ ก่อนและมีกรตัดสินใจจอตลอดซื้อสินค้าร้านแรก ๆ โอกาสที่ลูกค้าจะซื้อสินค้าจากร้านท้าย ๆ จึงมีน้อยกว่า ราคาของแต่ละร้านจึงลดถอยกันไปตามลำดับ จึงทำให้แต่ละร้านมีต้นทุนที่ต่างกัน ส่งผลต่อผลกำไรที่ได้รับไม่เท่ากัน

4. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจมะพร้าวเผา

ผู้วิจัยพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจมะพร้าวเผาบนพื้นที่ริมถนน อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร มีดังนี้

1. สินค้าและผลิตภัณฑ์ขาดแคลน ในช่วงนอกฤดูมะพร้าว จำนวนมะพร้าวที่ผู้ประกอบการต้องการไม่เพียงพอต่อการจำหน่าย ต้องสั่งซื้อจากแหล่งอื่น ทำให้ต้นทุนการประกอบอาชีพมะพร้าวเผาเพิ่มขึ้น จากการศึกษาของมะพร้าว

2. การแข่งขัน การตกแต่งร้านมะพร้าวมีลักษณะการตกแต่งเหมือนกันทุกร้าน ทำให้ไม่มีความแตกต่างที่สามารถดึงดูดความสนใจจากลูกค้าได้ ไม่เป็นที่จดจำของลูกค้า

3. การขยายถนนของภาครัฐทำให้ผู้ประกอบการมะพร้าวเผาบนพื้นที่ริมถนนได้รับผลกระทบอย่างมากเนื่องจากถนนกว้างขึ้น ร้านของผู้จัดริมถนนมากขึ้น ทำให้ผู้สัญจรใช้รถใช้ถนนไม่สะดวกเวลาจอตลอดซื้อสินค้าและผลิตภัณฑ์

4. สภาพแวดล้อม เนื่องจากถนนสายอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร เป็นถนนสายหลักของผู้สัญจรด้วยรถ จึงทำให้ถนนบริเวณนั้นเกิดฝุ่นและครันอยู่ตลอดเวลา และเมื่อมีฝนตก จะเกิดน้ำขังบริเวณรอบๆ ร้าน ทำให้เกิดสภาพสกปรกไม่เหมาะกับลูกค้า

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง การดำเนินธุรกิจร้านมะพร้าวเผาริมถนน อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร พบว่าผู้ประกอบการมะพร้าวได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินธุรกิจ มีความซื่อสัตย์ต่อสินค้าที่ขายให้กับลูกค้า ไม่เกรงกลัวจากการขายสูงเกินไป นอกจากมะพร้าวเผา ผู้ประกอบการอาชีพมะพร้าวเผายังมีสินค้าและผลิตภัณฑ์จากมะพร้าวเผา เช่น มะพร้าวแก้ว น้ำตาลปีบมะพร้าว ทุ่มมะพร้าว เป็นต้น วางจำหน่ายภายในร้าน และการจัดการสิ่งแวดล้อม เห็นได้ว่าผู้ประกอบการมะพร้าวเผา มีลักษณะเข้มแข็ง มีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี มีความเป็นกันเองกับลูกค้า จึงทำให้ลูกค้าเกิดความประทับใจในการซื้อสินค้า

จากการศึกษาพบว่า ปัญหาของการดำเนินธุรกิจมะพร้าวเผา คือ ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม บนพื้นที่ริมถนนสายมะพร้าวอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร เนื่องจากผู้ประกอบการมะพร้าวเผาไม่สามารถกำหนดสภาพภูมิอากาศและการสัญจรของผู้ใช้ถนนได้ ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ ฝุ่นและครันจากการใช้รถใช้ถนน และน้ำเข้าขังในช่วงฤดูฝน ดังนั้น ผู้ประกอบการอาชีพมะพร้าวเผาควรมีนโยบายรักษาความสะอาดในช่วงพื้นที่ของร้านค้าให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อรักษาคุณภาพลูกค้าประจำและเพื่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีในการประกอบอาชีพมะพร้าวเผา ผู้ประกอบการควรมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคดังนี้

1. ด้านสินค้าและผลิตภัณฑ์ขาดแคลน

ร้านค้ามะพร้าวเผาที่มีมะพร้าวไม่เพียงพอในการจำหน่ายเป็นอย่างมากนอกฤดูมะพร้าว ผู้ประกอบการอาชีพมะพร้าวเผาควรหาแหล่งขายมะพร้าวจากแหล่งอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบราคามะพร้าวแต่ละแห่งให้ได้ราคาต้นทุนมะพร้าวต่ำที่สุด เช่น จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดใกล้เคียง เพื่อลดต้นทุนการขนส่งมะพร้าว

2. ด้านการแข่งขัน

ร้านค้ามะพร้าวเผาริมถนนทุกร้านไม่แข่งขันกันขายสินค้าโดยตรง แต่เน้นการแข่งขันในด้านคุณภาพ ความใหม่ของมะพร้าว และความสะอาดของร้าน และจากการศึกษาพบว่าทุกร้านค้ามีลักษณะของร้าน การตกแต่งร้าน การดึงดูดความสนใจลูกค้าไม่มีความแตกต่างกัน ผู้ประกอบการอาชีพมะพร้าวเผาแต่ละร้านควรมีการตกแต่งลักษณะของร้านให้มีลักษณะเด่น เป็นที่จดจำ เพื่อดึงดูดความสนใจของลูกค้าในการเลือกเข้าร้านให้มากยิ่งขึ้น เป็นการเพิ่มยอดขายสินค้าให้มากยิ่งขึ้น

3. ด้านสภาพแวดล้อม

ถนนสายอำเภอบ้านแพ้ว มีรถสัญจรหนาแน่นตลอดเวลา จึงทำให้เกิดฝุ่น สิ่งที่มีผู้ประกอบการมะพร้าวเผาไม่ควรละเลยคือเรื่องความสะอาด ผู้ประกอบการควรทำความสะอาดร้านค้าเป็นประจำ เพื่อป้องกันฝุ่นเกาะสินค้าและผลิตภัณฑ์ และเพื่อทำให้สินค้าดูสะอาด ซึ่งมีส่วนช่วยในการตัดสินใจซื้อของลูกค้า

ในที่สุดของทุกปี ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ มีน้ำขังและขยะรอบๆบริเวณทุกร้าน ทำให้ภาพลักษณ์ของร้านค้าลดลง ลูกค้าเข้าร้านซื้อสินค้าน้อยลง ส่งผลให้ธุรกิจมะพร้าวเผามียอดขายลดน้อยลง

4. ด้านการเงิน

เนื่องจากภาวะภาวะพัวณาไม่คงที่ ทำให้รายได้ไม่แน่นอน ผู้ค้ามะพร้าวเผาะควรมีการรวมกลุ่มในการรับซื้อมะพร้าวเพื่อสร้างอำนาจต่อรอง ทำให้ได้สินค้าจำนวนตามที่ต้องการ ในราคาที่ยังพอใจ และควรมีการรวมกลุ่มสหกรณ์ เพื่อสร้างเป็นองค์กรทางการเงิน เป็นการสะสมเงิน และมีแหล่งเงินกู้ที่ดอกเบี้ยมีราคาถูก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ประกอบการ

1. ผู้ประกอบการควรนำสินค้าที่สดใหม่จำหน่ายให้แก่ผู้บริโภค และไม่คิดกำไรจากสินค้าสูงเกินไป
2. ผู้ประกอบการ ควรมีการแสดงความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความเป็นกันเองกับลูกค้า เพื่อช่วยเร่งการตัดสินใจซื้อของลูกค้า
3. หน่วยงานภาครัฐและเอกชนควรให้การสนับสนุนและความสำคัญกับสินค้าพื้นบ้าน เพื่อให้สินค้าพื้นบ้านอยู่คู่สังคมไทยและเป็นที่ยอมรับในสังคมกว้าง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาพฤติกรรมของผู้ซื้อและผู้ขาย
2. ควรศึกษากระบวนการจัดการต่างๆภายในร้านขายสินค้า
3. ควรศึกษาประวัติและความเป็นมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
4. ควรเลือกคำถามในการสัมภาษณ์ที่เหมาะสม เพราะบางครั้งอาจได้ข้อมูลเท็จมาได้

บรรณานุกรม

- ณรงค์ เพชรประเสริฐ 2542. ธุรกิจชุมชน เส้นทางที่เป็นไปได้. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
- ณอมศักดิ์ จิรายุสวัสดิ์. 2551. ยุทธศาสตร์ชุมชนท้องถิ่นของเจ้าชัวอนินท์ เจียรนวนนท์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: บริษัท อนิเมทกรุ๊ป จำกัด.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร. 2540. นโยบายและมาตรการในการสนับสนุนธุรกิจชุมชน. รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์เสนอต่อกองทุนสนับสนุนการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.
- ประเวศ วะสี. 2541. ประชาคมตำบล ยุทธศาสตร์เพื่อเศรษฐกิจพอเพียง ศิลธรรมและสุขภาพ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน.
- พรเพ็ญ ทับเปลี่ยน. 2546. เส้นทางเศรษฐกิจชุมชนในกระแสนิยม. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สร้างสรรค์ จำกัด.
- ทิพวัลย์ สัจจันทร์. 2546. พลวัตการเกษตรและเศรษฐกิจชุมชนภาคกลาง. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.
- สุนธ ตันติเวชกุล. 2544. ใต้เบื้องพระยุคลบาท. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน.